

Vid gårdarna i förgrunden kommer liften och servicebyggnaderna för den alpina anläggningen att ligga. Lillåns dalgång som går norr om Kungsberget anses av utredarna vara det attraktivaste området. Foto: LIANE SIDHOLM

Utredning föreslår skidspår och sommarstigar i Kungsberg

□ □ Det rörliga friluftslivet har stora intressen i Kungsbergets naturreservat sommar- och vintertid. Det framgår av den inventering och analys av området som gjorts för kommunens räkning av landskapsarkitekt Gunnar Ericson och stud Lars Lundin.

Områden som är särskilt attraktiva inom reservatet är Lillåns dalgång, själva berget och då främst dess topp och sydslutning. Vad utredarna främst föreslår, förutom den alpina anläggningen, för det rörliga friluftslivet är skidspår, sommarstigar och uppehållsplatser.

• Sida 5

Kungsbergsreservatet attraktivt som friluftsområde

Kungsbergs naturreservat är en intressant och stimulerande landskapstyp för rekreation. I dag är utnyttjandet av reservatet vår-, sommar- och hösttider lågt jämfört med vintertid. Men på sikt måste man dock

räkna med en betydligt ökad besöksfrekvens under alla årstider.

Det framgår av den inventering, analys och planering som landskapsarkitekt Gunnar Ericson och stud Lars

Lundin gjort för kommunen under 1972-73. Arbetet har initierats av länsstyrelsens naturvårdsenhet i Gävleborgs län.

Resultatet av undersökningen visar att det rörliga friluftslivet har stora intressen i området både sommar- och vintertid. Inventering och analys har visat att området är mycket användbart även för andra aktiviteter. Därför har friluftslivet prioriterats framför andra intressen. Området inom reservatet av speciell vikt är Lillåns dalgång med mycket attraktiva delar, själva berget och främst då dess topp och sydslutning. De anordningar som föreslås för det rörliga friluftslivet är skidspår, sommarstigar och uppehållsplatser.

Jordbruket har prioriterats högt inom reservatet för att bibehålla områdets karaktär av levande bygd. Skogsbruket dominerar som näring inom området. Rationellt skogsbruk kan även bedrivas i fortsättningen. Vissa inkräkningsgränser föreslås dock på grund av konflikter med rörligt friluftsliv, vetenskaplig naturvård och landskapsbild.

Den vetenskapliga naturvården har inom området flera skyddsvärda objekt. I första hand rasbranten, Styggberget med en för sydväst typisk vegetation. Även i övrigt finns växtsamhället av intresse. De dokumenterar bl.a. den naturliga Norrlands-

Björkvalens raststuga som av de båda utredarna föreslås bli centralpunkt för längdskidspår på skidor. Även sommartid bör stugan vara aningspunkt för olika aktiviteter. Foto: LIANE SIDHOLM

gränsen "limes norrländicus" i reservatet.

• Fågelfauna

Skyddsvärda biotoper för fågel-faunan utgörs av den nämnda

rasbranten samt delar av Lillåns dalgång med en intressant småfågelpopulation. Både sydliga och östliga inslag har noterats vid inventeringen. Förutom den för regionen typiska norrländska fågel-faunan.

Målsättningen för undersökningen har varit att göra en sammanställning av klimatologiska, topografiska, geologiska, botaniska, zoologiska och kulturella data. Att med dessa som grund göra en utvärdering med avseende på de anspår - skogsbruk, jordbruk, vetenskaplig naturvård, rörligt friluftsliv och landskapsbild - som finns på reservatet.

Man har även gjort en klassificering av området med avseende på lämpligheten för olika former av användande. Den ska utgöra planeringsunderlag för detta arbete, kommande bedömnings- och vid planeringsdrifter inom reservatet. Man har även gjort förslag på lämplig markanvändning och på anordningar för att underlätta allmänhetens fria utnyttjande av reservatet liksom skidspåren med jägareförelägg som tillvaratar fastställda och prioriterade intressen.

• Rörligt

Kungsbergets naturreservat bildades i juni 1971. I reservatets utskottet poängterades området betydelse för det rörliga friluftslivet. I en utredning 1965 om Turism och friluftsliv i Gävleborgs län, klassades området som regionalt intressant. Det som i första hand utgjorde grunden för denna bedömning har varit den expanderande alpina skidåkning. Området används även för längdskidspår på skidor och sommartid som strområde.

Den övergripande målsättningen för Kungsbergets naturreservat är att säkerställa och underlätta allmänhetens fria utnyttjande av reservatet och förbättra områdets attraktivitet.

• Grotta

Inom reservatets område finns endast två förrämnings- och båda är belägna vid Kungsbergets ästrant, Styggberget. I branten finns en grotta benämnd Gillbergs ide. Grottan är fem meter bred, fyra meter djup och tre meter hög. Enligt tradition på orten en gammal tjurgräns. Tjuven som använde den hette Gillberg. Nedanför denna grotta i granskogen finns några stenåldersmålningar. Som kulturhistoriskt intressanta objekt har även områdets kolbotten klassats.

En analys visar att det största utnyttjandet på reservatet kommer att ske vintertid. Huvudsakligen blir den alpina anläggningen. Övriga aktiviteter vintertid blir längdskidspår på skidor med Björkvalen som utgångspunkt. Nuvarande sträckningar på skidspåren kan inte användas i fortsättningen då de blir i konflikt med den planerade skidbacken. Därför måste alternativa spårdragningar undersökas.

• Besöksfrekvens

I dag är utnyttjandet av reservatet under andra årstider än vintern lågt. Men på sikt måste man räkna med betydligt ökad besöksfrekvens. Reservatet kommer också att bli intressant för människor som upplever naturen från bilen. Kungsberget kan förväntas bli ett populärt mål för denna grupp.

Även för sportfiskare blir det attraktivt genom att det finns en god öringstuga i Lillån. Dessutom är det inte långt till flera populära öringstugor.

Området karaktäriseras av sydliga florstiska och faunistiska element tyder även på att entomologer har intresse av området. Och att man inte minst för de som är intresserade av naturpromenader och naturupplevelser i allmänhet.

• Attraktivt

Hela reservatets område är attraktivt som naturtyp. Berg med utsikt, dalgång med vattendrag,

öppna ytor med betesmark och intensivt jordbruk. Positiva faktorer är utsikter och befintligt städsystem och den öppna tillgängliga marken inom dalgången. De attraktivaste områdena koncentreras till Lillåns dalgång. Där finner man öppna tillgängliga vistskydd med varierad vegetation, intressanta biotoper för vilt och småfågelfauna. Där finns också närliggande till vatten för svalka och fiskar. Det är överhuvudtaget en intressant och stimulerande landskapstyp för rekreation. För skogsmarken knyts intresset till Styggberget. Det dominerande landskapselementet med gammal fin granskog och intressant fauna och vegetation.

• Sex skidspår

Utredarna föreslår i sin planering att Björkvalen blir centralpunkt för längdskidspår på skidor. Sex skidspår föreslås. Ett lätt framkomligt basspår och med alternativa spår från detta. Spårerna blir 7,4 km och lätt. Lätt blir även ett familjespår på 19 km. Ett spår på 8,2 km blir medelvärt liksom ett på 9,1 km samt Lomblampirundan som blir på en mil och lätt. Då Kungsbergets topp naturligt utgör målpunkten för de besökande kan inte spår med brantare sluttningar undvikas. Alla spår går mot-sols. Vid spårcentralen ska spårrens svårighetsgrad och längd anges.

Även sommartid kommer Björkvalen att utgöra aningspunkterna med Lillåns dalgång som attraktivt närområde och ett område i södra delen av reservatet som kallas Härnabygget med närliggande till Kungsbergstoppen och bergets sydslutning. Sommarstigarna bör liksom skidlederna utgöras av ett lättorienterat system. Därför föreslår man att skidlederna används som stigar sommartid. För sommarutnyttjandet av reservatet krävs dock ett flertal kortare sommarleder. De föreslås utgå från Björk-

vallen och blir på 1, 1,8, 2,3 och 4,2 km. Vid Härnabygget kan de föreslagna skidspåren utnyttjas för kortare promenader.

• Braur

Antalet braur över Lillån bör utökas för att de båda utredarna. Två nya braur föreslås söder om gården Spellas. Den befintliga braur söder om Björkvalen är för liten och bör ersättas med en kraftigare.

Fyra uppehållsplatser föreslås inom reservatet för både sommar- och vinteranvändandet. De bör ha vindskydd, eldstad, fasta bänkar och bord. Även Björkvalens raststuga bör rustas upp och bli en eldstad utomhus med sittplatser och bord. Utanför reservatet bör även rastplatsen vid sjön Härn rustas upp med ett enkelt bord och sittplatser.

Totalt föreslås fyra parkeringsplatser inom reservatet. Tre befintliga och den nya vid den alpina anläggningen. För att lösa de trafiktekniska problemen som man väntar ska uppstå vid Björkvalen föreslås att en ny väg byggs norr om Björkvalen och enkelriktas. Samtidigt byggs en ny parkeringsplats med plats för 40 bilar. Benämningen vid Björkvalen placeras i söder trots den bättre snöfyllningen i norr. Den norra backen används som teknisk backe.

Den befintliga torrlosetten vid Björkvalen bör hållas öppen året runt. Ny torrlosetts fövåls vid den södra aningspunktens. En kommande toalett vid dalstugan bör hållas öppen året runt.

Dricksvatten bör finnas vid Björkvalen och den alpina anläggningens dalstuga. I övrigt ska de naturliga vattenkällorna användas.

Fredagen om en eventuell campingplats i begränsad omfattning inom området bör tas upp till diskussion när den alpina anläggningen är färdigställd. Den bör anslutas i anslutning till dalstugan med tillgång på vatten, avlopp och toaletter.

□ LENNART ÅKERLUND